

Da je pa težko, izbirati obdarovance, tega je morda vsak prepričan; ako pa vendar učitelj prevdarja vse to, kar je zadrževalo ali pospeševalo otrokovo napredovanje in ako ima pošteno voljo, bo že pravo zadel. Da bi bila pa delitev daril škodljiva za šolo in hišo, kar zadeva njune razmere, to je pa vendar preveč enostransko; kar so starši pretečeno leto rekli, priča ravno nasprotno.

Tedaj nasvetujem: Naj se poprosijo slavni šolski vradi, da blagovolijo pri slavnem c. k. ministerstvu za poduk in bogočastje prositi, da se delitev daril v prihodnje zopet privoli.

Odgovor na vprašanje:

kako bi se v ljudski šoli z drugimi nauki združeno pospeševalo umno, národno gospodarstvo in obertnijstvo?

Govoril v prvem občnem zboru ljudskih učiteljev na Kranjskem
Fel. Stegnar.

„Naprej“! tako vpije dandanes ves svet. V vseh rečeh mora človek napredovati, ako hoče, da ne zaostaja. Med vsem drugim pa je treba napredovati tudi v tem, da si človek boljša svoje zemeljsko blagostanje, ker zapuščeno in zanemarjeno telo tudi po duhu ne more napredovati.

Skušnja pa uči, da brez poduka ni napredka. Ako hočemo, da poduk kaj tekne, se mora že zgodaj, to je pri mladini začinjati. Do sedaj še nimamo posebnih šol, v katerih bi se po domače učilo umno kmetijstvo in obrtnijstvo. Da pa ta prekoristni poduk vendar ne zaostaja, mu mora v tem pomagati ljudska šola, sej ljudska šola je za ljudstvo. V nji se mora zadostovati vsem ljudskim potrebam, tedaj naj se v nji pospešuje tudi umno, národno gospodarstvo in obertnijstvo. To pa naj se godí tako le:

1. Učitelj si mora sam prizadevati, da razume in vé, kaj je umno gospodarstvo in obertnijstvo. Ako se tega ni učil v pripravniški šoli, naj se izobražuje sam s tim, da bere o tem dobre knjige in časopise in da si tudi pri zvedencih nabira potrebnih znanosti in skušenj. On naj se uči kemije in fizike (imamo *Vertovčev*o kemijo in *Robidatov*o), rudoznanstva, zemljeznanstva, fiziologije rastlin in živali, zemlje-

merstva, gospodarstva sploh, poljedelstva, živinoreje, sadjereje in vinoreje, gojzstva, svilstva, čebelstva i. t. d. On naj vé, ktere reči obertniki izdelujejo domá; posebno naj se seznanja s pridelki svojega kraja.

2. Učitelj naj ves ta nauk razdeluje po berilnih vajah, in naj se zategadel za vsako šolsko uro vestno pripravlja. Veliko dobrega gradiva za ta poduk imajo sedanje šolske knjige, akoravno bi bilo želeti, da bi se razdelovale v take, ki bi bile primerne učencem po mestih in v take, ki bi služile kmečkim šolam.

3. Učitelj naj ta nauk tudi vpletuje pri nalogah v številjenji. Številjenje s praznimi številkami je dolgočasno in trudno. Pri vseh nalogah v številjenji naj učitelj meri na to, da učenci spoznavajo, kaj vse človeku daje pridnost in varčnost, koliko dobička daje človeku, ako je previden in zna vsako reč prav obračati; naj učencem kaže, kako se izštevili mera in vaga pri različnih rečeh, kako se koristno dela z gnojem in koliko dobička daje dobro gnojenje, kako se prihranjuje in trati klaja in nastelja, koliko dobička daje dobra živinoreja, sadjereja i. t. d.

4. Učitelj naj tudi pri pogovorih z učenci na to gleda, da jim s tim naukom koristi. On naj p. pri posebnih primerljajih in zgledih kaže dobre in slabe nasledke, ki izvirajo iz tega ali unega vzroka, p.: Ali vaša pšenica ali vaš lan dobro raste, ki ste ga uni dan sejali? Zakaj tù dobro kaže, zakaj tù slabo? Zakaj vaša živina hira, sosedova pa se lepo redí? i. t. d.

5. Učitelj naj navadi učence dobrih kmetijskih pregovorov ali vodil, in naj jih jim primerno razklada, p.:

„Terte se jokajo
Preden rodé,
Kter' ga pit' hočejo,
Naj se poté“.

(Vodnik.)

„Kedar v kimovcu germi,
Žito, sadje zarodi —
Če njiva je gnojena,
Jablan, tepka zasajena“.

(Vodnik.)

Tako naj učitelj odpravlja tudi krive vere in vraže, ki jih imajo ljudje pri gospodarstvu.

(Konec prih.)